HVMILIS ET SVPPLEX

QVERIMONIA

IACOBI ZEGERS

Typogr. Lovan.

ADVERSVS

Libellum R. P. S. I. Regiæ Capellæ Bruxell. Concionatoris,

ET

Theses PP. Societatis Lovanij, Anno 1641. 21. Martij Disputatas.

AD

Sereniss. Principem CARDIN. INFANTEM, Belgij Gubernatorem.

LOVANII,
Apud IACOBVM ZEGERS
Anno 1641.

SERENISS. PRINCEPS,

SVBDITVS & humillimus ſervus Veſter IACOBVS ZEGERS Typographus Lovanienſis ad Celſitudinis Suæ genua & pedes procidit, ut dignetur tantiſper ſubditiſſimi ſui preces & juſtas querimonias audire.

Obtulit nuper Celſ. Suæ Libellum Reverendus Pater Societ. Regiæ Veſtræ Capellæ Concionator, adverſus R^mi^ D. CORNELII IANSENII, nuper Epiſcopi Iprenſis, quam typis evulgavi AVGVSTINVM, rogatque Celſit. Suam, ut ſuſceptum benigne nuper ejus libri patrocinium abijciat; ut ab omni ope humana deſerti, facilius ipſe Socijque ejus impetrent proſcriptionem. Id enim Romæ apud S. Inquiſitionem agitare dicuntur, oblato etjam in eam rem ab eodem Suæ Celſit. Concionatore, libello Emin. Cardinali de de la Cueua. Quæ omnia tendunt in graviſſimum rei meę familiaris detrimentum & ruinam. Magnis enim impendijs (etiam uxorculæ meæ dote in id injectâ) librum excudi, & plurima adhuc exemplaria domi habeo, & quæ miſſa foras ad Bibliopolas, ad me redibunt, ſi liber hæreſeos infametur, aut ſupprimatur venditio.

Viri tamen paſſim ubique pijſſimi eruditiſſimique, qui nullo niſi veritatis affectu laborant, Opus illud ut divinum & Cœlo delapſum ardentiſſime

amplexantur. Divinam enim & profundissimam S. Augustini de gratia Theologiam, tantâ eruditione & inusitatâ multis sęculis luce, omnium oculis exponit, ut cęcos esse oporteat, qui intimas profundissimi Doctoris, quæ latebant, fibras jam non videant. Ita à Theologis hic accepi, Serenissime Princeps, qui in arcana ista, Deo duce, altius se penetraverant quàm potui ego. Quidquid enim apud Celsit. Suam hic narro & dissero, aliena sunt, non nata in meo fundo. Ad hanc autem novam Ianseniani AVGVSTINI lucem omnes pij doctique exultant; sed præcipuè illi, qui internæ orationi divinæque contemplationi magis ex professo addicti, & à mundo rebusque sensibilibus aversi, in fundum animæ suæ conversi, cum Deo suo dulciter & tranquillè ibi habitant. Hi enim in S. Augustini & Iansenij Theologia, vitæ suæ & exercitiorum solidissima fundamenta reperiunt, miranturque tam firmiter nixa esse, quæ alij quidam nullo concepta fundo, in aëre tantum nutare credebant. Iam intelligitur quo pede & basi stet Theologia Mystica, & Apothecæ illæ divini amoris Thauleri, Rusbrochij, Harphij, Blosij, quos vitæ spiritualis habuisse duces P. Leon. Lessius ingenuè fatebatur, ut testis Auctor vitæ ejus, scriptæ à PP. Societ. Lovaniensibus, editæ verò nuper nomine D. Thomæ Courtois Advocati Bruxellensis.

Sed quæ causa R. P. Concionatorem impulit, ut

Reve-

R^{mum} D. Iansenium tam divinæ & amabilis Theologiæ instauratorem, ad S. Inquisitionis tribunal, tanquam hęreticum, vocaret, & toto orbe Christiano vellet proscriptũ? *Movido*, inquit, ad Emin. Cardinalem de la Cueva, *del justo zelo, que un discipulo debe tener en honor de su maestro, y mas siendo tan grande el maestro como fue el P. Gabriel Vasquez.* Quod autem tantum nefas in P. Vasquez designavit Iansenius, ut propterea tanto zelo et tam masculâ bile in eum effervesceret magni magistri discipulus? Quia nempe Iansenius ausus est dicere, *Imperitiam doctrinæ S. Augustini tantam in Vasquez passim apparere, ut alienis, non suis oculis illius scripta legisse videatur.* Deinde censuram ejus in S. Augustinum *esse insolentem, temerariam, & imperitam.* Dixerat enim P. Vasquez, *ex opinione S. Augustini de peccato originali nos cogi incidere in sententiam Pelagy.* Vbi rem tam indignam non ferens Iansenius: *Quid enim*, inquit, *magis temerarium dici potest, quam Augustinum cui soli Pelagianæ hæresis extirpationem Ecclesia hactenus acceptam tulit, illam opinionem docuisse, ex qua necesse est in eandem hæresim incidamus?* Aliàs Pater Vasquez, *mihi in hac parte*, ait, *non probatur doctrina B. Augustini, sed existimo aliter philosophandum*, aliaque id genus sparsim, quæ Iansenij illam castigationem, & si Confratri ejus Francisco Suarez credimus, severiorem fortasse merebantur. Eum enim de auctoritate doctrinæ & Philosophiæ Augustinianę, si placet audire: *Apostolica Sedes*, inquit, *S. Augustini doctrinam de gratia in*

his quæ ad dogmata pertinent suam effecit ac probavit. Et recitatis verbis Ioannis II. Papæ qui ait, *S. Augustini doctrinam secundum prædecessorum meorum statuta, Romana sequitur & servat Ecclesia;* addit Suarez: *Hæc maxime habere verum in doctrina quam Augustinus de gratia tradidit. Nam illius ductum iudiciumque secuta Romana Ecclesia, inimicos gratiæ Christi prorsus evertit ac de illis triumphavit.* Et cùm dixisset id intelligi non de omnibus universim Augustini quæstionibus, sed illis tantùm quæ in Conc. Arausicano, aut Pontificum decretis *præscriptis verbis, ac certis canonibus digesta essent;* addit tamen: *Hinc verò colligere possumus, quidquid Augustinus de gratia docet, quod cum illis Ecclesiæ definitionibus sit necessario connexum,* OMNINO SEQVENDVM ET TANQVAM CERTVM TENENDVM ESSE, *quia totum illud, licet non expressè, virtute est ab Ecclesia probatū.* At enim pleraq; omnia quæ omnibus libris differit adversus Pelagianos Augustinus miram & arctissimam connexionem habent, totaque Pelagiana hæresis ita catenatim devincta est, ut si minimum concedatur, universa catena sequatur, ut acutè & prudenter olim advertit & cecinit S. Prosper:

Perspectum notumque tenens, quòd tota nefanda
Hæreseos summa exiguâ sub parte tegatur;
De qua plena mali labes renovetur, & omne
Commenti corpus per singula membra resurgat.

Vnde

Vnde Semi-Pelagiani re vera Pelagiani ſunt, & ſi conſequenter philoſophari velint, in mediam hæreſim, unde exiſſe videbantur, retrahi poſſunt.

Progreſſus deinde Suarez, *ulterius addimus*, inquit, *quidquid in hac materia Auguſtinus ut certum affirmat, & ad dogmata fidei pertinens, à quolibet prudente & erudito Theologo eſſe tenendum ac defendendum, etiamſi non certò conſtet eſſe ab Eccleſia definitum. Tum quia, cùm Eccleſia tantum in hac materia detulerit Auguſtino, ut ejus doctrinam in damnandis erroribus gratiæ Dei contrarijs ſecuta fuerit, MAGNA ESSET TEMERITAS PRIVATI DOCTORIS, qui Auguſtino aliquid de gratia Dei tanquam orthodoxum docenti contradicere auderet. Præſertim cùm tot annis tantâ ſapientiâ, tanto ingenio, tantâ diligentiâ & inſtantiâ, & quod caput eſt, tot Dei donis & auxilijs præditus pro divina gratia tuenda & explicanda laboraverit.* Atqui Auguſtinus pleraque dogmata ſua tanquam orthodoxa & ex intimo ſacræ Scripturæ ſenſu deprompta docet, & congeſtis undique verbi divini teſtimonijs firmat. Vnde omnia illa *à quolibet prudente & erudito Theologo eſſe tenenda ac defendenda*, cenſere debet Suarez. Viderit ergo quàm prudens & eruditus fuerit P. Vaſquez contra quem hæc Auguſtini Elogia, & eximiæ laudes dirigi à Suario exiſtimant eruditi: viderit quàm prudens & eruditus Confrater ejus Mariana, qui, *non omnes*, inquit, & ſe inter eos eſſe oſtendit, *Auguſtini in eo* (prædeſtinationis negotio) *ſententiam probant: Horrida multis videtur & aſpera.* Alibi *video*, inquit

inquit, *quæ à Caßiano*, Semi-Pelagiano, *dicta sunt omnia de gratia & libero arbitrio, à viris eruditis* (quinam isti, non difficilis est conjectura) *nostra ætate defendi, quasi pietati consona, neque deflexa à fidei regula sancta.* Deniq; concludit Suarez; *Nihil tam admirandum & suspiciendum Ecclesiæ reddidit Augustinum, quàm doctrina de gratia. At si in ea tradenda & explicanda aliquando fuisset in errorem lapsus multum labefactaretur ejus auctoritas, immeritoque Ecclesia tam fidenter judicium ejus in hac doctrina tradenda fuisset secuta. QVOD IMPIVM ESSET COGITARE. Vnde tandem concludo, non tantùm in rebus quas Augustinus certas existimat, sed etiam in his omnibus quæ simpliciter tanquam & probabiliora constanter, & ubique amplectitur,* SENTENTIAM EIVS ESSE PRÆFERENDAM, *nisi communis Patrum vel Ecclesiæ auctoritas obstare videatur; quod raró vel nunquam continget.* Suarez quoque alibi dicit Sententiam P. Vasquez *de cogitatione congrua*, quam ubiq; pro gratia Christi inculcat, & ut à se inventam dissuaviatur, *destruere veritatem internæ gratiæ, & nibil in re differre ab errore Pelagij.* O si hoc Iansenius ausus fuisset, non tantùm esset *Salitre por los tiros, que haze à tales maestros*, sed plusquam Lutheranus & Calvinista.

Nec ibi stat Suarez, sed pergit. *Quæ sanè*, inquit, *omnia* (quæ sequuntur ex opinione Vasquez) *toleranda non sunt. Nam doctrinam Pelagij plane continent, nec Catholici Doctores* (Vasquez & Vasqueziani) *cum quibus disputamus, illa concedunt, sed quod optamus, est, ut nos doceant modum firmum*

firmum & solidum vitandi hæc incommoda. Quia toto suo acumine vir acutissimus nullam rimam videre poterat, quâ Vasqueziani Pelagianæ hæresis retia evadere possent.

Ex eadem deinde Vasquij sententia infert Suarez aliud *consequens, quod coincidit in re ipsa cum errore Semipelagianorum, & est contra intentionem Conciliorum illum errorem damnantium.*

Ac deinde *profectò*, inquit, *licet verba mutentur, rem eandem esse credimus.* Et tandem, *ob solam*, ait, *illam cogitationem & congruitatem eius non potest dici quod bonum opus morale necessariò sit ex gratia, nec ad vitandum Semipelagianorum errorem talis appellatio gratiæ deservit, sed potius ad illum tegendum & occultandum.*

Hæc sunt vulnera quibus se domi, quasi silentio, confodiunt Cadmæi fratres, adversus alios, si minimo digito tangantur, tam vocales & clamosi. Sed præclarum est Emin. Bellarmini de Vasquij, Molinæ, Lessij gratiâ efficaci, testimonium. *Hæc opinio*, inquit, *aliena est omnino à sententia scripturarũ divinarũ, & evertit omnino fundamentũ prædestinationis divinæ, quam S. Augustinus ex divinis litteris solidissime comprobavit. Vide postea An.* M. D. C. XIII. *à R. P. N. Claudio Aquaviva Societatis nostræ Præposito Generali, post diuturnam & diligentem hujus rei discussionem, Decreto peculiari improbata est*, inquit Tannerus: & deinde verba Decreti refert, quibus *mandat, ut in tradenda divinæ gratiæ efficacitate Societas eam opi-*

nionem sequatur, quæ in controversia de auxilijs divinæ gratiæ coram summis Pontificibus Piæ memoriæ Clemente VIII. & S.D.N. Paulo V. tanquam magis consentanea SS. Augustino & Thomæ, gravissimorum Patrum judicio explicata & defensa est. Cui Decreto, & R. P. Præposito suo generali, quâ ratione obedientes sint Patres Societ. Lovanienses, & quâ fide jactent, judicio Sixti V. victorem Patrem Lessium in conflictu Lovaniensi, & opinionem ejus titulo *doctrinæ sanæ*, à Pontifice esse honoratam, disputantibus relinquo. Certè victor esse non potuit, nisi per opinionem de gratia efficaci à R. Præposito suo Generali, & Patribus illis sub Clemente VIII. & Paulo V. proscriptam: à qua ita resiliebat & abhorrebat R. P. Generalis, ut cùm R. P. Marcus Timpelius (quem sæpe narrantem audivimus) statuisset eum de ea re alloqui, & conari in sententiam P. Lessij paulisper inflectere, monitus fuerit à socio R. P. Generalis, *Ne quæso sententiæ illius mentionem apud R. Patrem Generalem injiceret, aliàs futurum, ut in apoplexiam* (verba R.P Marci sunt) *aut deliquium animi incideret.* Talibus armis jactant P. Lessium de Academia Lovaniensi nuper triumphasse, & cùm Christianis non liceat veris laudibus se alijs præferre, falsis conantur antecurrere. Falsò deinde, negotium controversiæ Bajanæ cum disputatione illa Lessiana permiscere conantur, quasi facultas Theologica Lovaniensis articulos à Sede Apostolica prohibitos voluerit adversus

versus P. Lessium sustinere. Nam *causa tempestatis fuit*, inquiunt in Imagine primi seculi Societ. *primi nominis & auctoritatis Doctor Theologus* (Michael Baius) *qui varia doctrinæ suæ capita non sanam fidem redolentia supremo Sedis Apostolicæ imperio solemniter , jurare compulsus , coram Francisco Toleto homine Societatis, Apostolico in eam rem Legato , & paulò post. S. R. E. Cardinale, quasi honoris sui vindicias acturus ; quam ipse notam contraxerat , eamdem visus est immerenti Lessio inurere voluisse. Et conantem illum Doctissimus quisque Facultatis Theologicæ tanquam communem injuriam ulturus adjuvabat.* Præstigiæ & fuci sunt. Nam post publicatum Lovanij An. M. D. LXXX. à P. Toleto Pontificium diploma, à Baiano tumultu omninò silentium erat; nec Facultas Theologica unquam, sed solus Michael Baius isti causæ se immiscuerat. P. Lessio verò in doctrina gratiæ efficacis & quibusdam alijs articulis; pro Augustini sui defensione, universa Facultas viriliter se opposuit. Vtra pars autem palmam tulerit, præter jam narrata, inspiciantur Apologiæ & Antapologiæ , quæ in multorum hodie manibus versantur, & cuilibet erudito mox apparebit, quàm immota & immobiliter in acie sua stet cum Duacensi Academia Lovaniensis, quàm languidè & infirmiter P. Lessius cum socijs.

Vt autem ad P. Vasquez redeam , ignoscimus ze-

lo & naturali amori R. P. Concionatoris in suum Magistrum. Quem tamen speramus jam paulisper remittere, ubi intellexerit à Patribus ejusdem Societ. acerbiùs, quàm à Iansenio vapulare. Et sane, neminem recentiorum Scholasticorum sæpius in Philosophia, & omni Theologia videmus ab alijs passim reijci; & velut ipse argumenta cęterorum ut *frivola*, peculiari suo epitheto, solet contemnere, ita vicissim rationes ejus non rarò velut *frivolæ*, aut *parvi momenti*, vel *Vasquez secum pugnat*, à P. Suarez & alijs solent honorari. Eximij & doctissimi Scholastici, in hac Academia nuper Professores, quoties mentio P. Vasquij incidisset, dicere solebant, *se ad refellendum Vasquium non alio Auctore, quàm Vasquio indigere.* Ita infirmiter, eorum sententiâ, aliena distruebat, ita perfunctoriè stabiliebat propria. Marmorea Thomistarum aut Scotistarum palatia evertit, aut se facere putat; & eorum loco reponit stramineas casas & tuguria. Non in contemptum boni & doctissimi Patris hæc vadunt, qui multa eruditè & acutè commentatur; sed ut ostendatur non esse tanti, quàm discipuli affectus eum extulit. Acumine enim ingenij sæpe ultra veritatem errat; æmulatione deinde in Confratrem suum P. Suarez, cujus doctrinam ubique admordet, ubi potest, & Hispani qui cum utroque vixerunt, fatentur.

Legat etiam deinde, si placet, R. P. Concionator,

quid

quid Patres sui ordinis in Thomistas, Scotistas, aliosque asperè & cum mordaci censura dicunt, & bilis ejus in IANSENIVM fortasse refrigescet.

P. Lessius *prædeterminationem* Thomistarum comparat errori VViclephi, Lutheri, Calvini, *Quòd omnia de necessitate absoluta eveniant: Quòd liberum arbitrium sit figmentum in rebus, & titulus sine re.*

Tantundem fere P. Suarez, qui etiam *judicio practico* Thomistarum & Emin: Cardinalis Bellarmini, liberum arbitrium prosterni credit: & plurima alia duriter & mordaciter dicta per Auctores Societ. sparsa; cui vacat, colligere licet.

Verùm duas præcipue hæreses ex AVGVSTINO Iansenij, tanquam maximè notabiles ac deformes Serenissimo Principi repræsentat.

Primo, quòd Concil. Trid. dicat: *Etsi Christus pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis ejus beneficium recipiunt*: Iansenius verò id negare videatur, & affirmare tantùm mortuum esse pro electis, qui beneficium illud mortis recipiunt.

Sed idem olim objectum S. Augustino à Semi-Pelagianis. Vnde idem responderi potest R.P. Concionatori, quod S. Prosper illis: *Cum rectissimè dicatur Salvator pro totius mundi redemptione crucifixus* (& sic Trid. verum dixit) *propter veram humanæ naturæ susceptionem, & propter communem in primo homine omnium perditionem: potest*

 tamen

tamen dici (& ſic S. Auguſtinus, & Ianſenius diſcipulus ejus vere dixit) *pro his tantum crucifixus, quibus mors ipſius profuit*. Et alibi: *Cum propter unam omnium naturam, & unam omnium cauſam à Domino noſtro in veritate ſuſceptã, rectè omnes dicantur redempti, & tamen non omnes à captivitate ſunt eruti, REDEMPTIONIS PROPRIETAS HAVD DVBIE PENES ILLOS EST, de quibus Princeps mundi miſſus eſt foras, & jam non vaſa diaboli, ſed membra ſunt Chriſti.*

Atque hæc eſt capitalis, ſi Deo placet, Ianſenij hæreſis, cujus etiam fama, cum Auctoris infamia, per Religioſarum clauſtra, Devotarum conventicula, immò olitricum, & lanionum ſcamna, Lovanij ambulat; mirantium, quâ ratione Ianſenius tam apertè hæreticus, in Doctorem Theologum, ac deinde à Sereniſſimo Principe Cardinale in Epiſcopum Iprenſem ſit aſſumptus.

Bruxellæ quoque libellus duodecim articulorum, viris & fœminis nobilibus intruſus, in infamiam doctrinæ Auctoris, it per manus; ex arte veteri prorſus & more Maſſilienſi. *Quidam Chriſtianæ fraternæ charitatis obliti*, ait de Semi-Pelagianis Maſſilienſibus S. Proſper, *in tantum exiſtimationem noſtram quoquo modo ſtudent lædere, ut ſuam ſe evertere, nocendi cupiditate non videant. Contexunt enim & qualibus poſſunt ſententijs comprehendunt ineptiſsimarum quarundam blaſphemiarum prodigioſa mendacia, eaque oſtendenda & ingerenda multis publicè privatimque cir-*

cum-

conferunt: asserentes talia in nostro esse sensu, qualia diabolico (nolim tamen tam aspere de adversarijs R^mi D. Iansenij loqui) *continentur Indiculo.*

Et alibi: *doctrinam (quam sanctæ memoriæ Augustinus Episcopus contra Pelagianos, inimicos gratiæ Christi, & liberi arbitrij decomptores, per multos annos Apostolicè asseruit, litterisque mandavit) quibusdam visum est aut intelligendo, aut intelligi eam nolendo, reprehendere. Et hoc quasi compendium cognitionis his, qui judicio eorum ducebantur, afferre, ut quæ in libris prædicti viri damnabilia reperisse jactabant, brevium capitulorum Indiculis prædicarent: talique commento & detestationem ejus, quem impeterent, obtinerent, & ab his quæ infamassent, curam exterriti Lectoris averterent.*

Secundò R P. Concionator valde exaggerat, quòd gratiam sufficientem quæ semper effectu caret, & sine qua tamen homo peccare non posset, Iansenius *monstrosam* appellaverit. Quod fortasse non adeo stupendum videbitur, si quis cogitet, quali insigniendum epitetho sit illud medicamentum, quod etiamsi infinitis ægrorum myriadibus, sciente id etiam Medico, applicaretur; neminem tamen unquam sanaret; sed hausto eo, ægri mori tantum possent, non hausto verò, essent immortales. Scholastici enim illi adversus quos disputat Iansenius, docent. neminem posse spiritualiter mori, id est peccare, nisi Deus gratiâ sufficienti ad evitandum peccatum, ei assistat; & tamen nullum hactenus in natura lapsa liberum

liberum arbitrium, tali gratiâ evasisse mortem, aut unquam evasurum totâ æternitate, si hæc rerum mortalitas tamdiu duraret. Quod genus autem & monstrum medicamenti, minime medicamenti, esset, quo ægri semper morerentur, sine quo forent immortales?

Nec veram gratiam Christi, *monstrum* vocavit Iansenius, ut R. P. Concionator invidiosè inculcat, sed ex monstrositate illa, nullam ejusmodi gratiam dari hominibus lapsis colligit.

QVANTVM AD
THESES THEOLOGICAS
DE GRATIA.
ET LIBERO ARBITRIO,
CONTRA
COR. IANSENII AVGVSTINVM
DEFENSAS
Apud PP. SOCIET. LOVANII
Die 22. Martij 1641.

OMNES pij & modesti obstupuerunt Patrum Societ. impetum animorum & splendidissimã bilem. Nam Theses ejusdem cum AVGVSTINO Ianseniano genij (quas hic ad calcem libelli inspiciendas recudi) à 13. annis apud PP. Minoritas Hibernos publice, oppugnantibus etiam Patribus

Societ.

Societ. propugnatæ Lovanij fuerant; silentio, aut nullo qui in publicum exiret, tumultu. Vnde apparet (& ipsi etiam mihi ultrò fassi sunt) nullo alio calore in flammas istas exarsisse, quàm animoso zelo defensandi quosdam suos Authores, quos in Semi-Pelagianorum errores imprudenter lapsos Iansenius dixerat: *Si enim à nominibus nostrorum abstinuisset*; inquiebant mihi, *Iansenij liber, ut cæteri solent, sine cuiusquam remora, per omnium manus ambulasset.* Vnde rationes aliæ, quas jam commenti sunt videntur solùm esse prætextus, & peccato, quod Iansenio & testamenti ejus executoribus affricant, edendi librum de gratia contra prohibitionem S. D. N. Pontificis, ipsi multò se fœdiùs contaminaverunt contumeliosissimis istis THESIBVS. *Sed Thesibus agere licitum*, inquiunt, *studio indagandæ veritatis.* Etiamne, quando Theses liber totus erit? Igitur nimis simplex Iansenius, qui AVGVSTINVM suum THESES non appellaverit. Deinde Tannerus, Mæratius, alijque Societatis Theologi non valde Religiosi Pontificiæ prohibitionis nuper fuisse videntur, dum in omnem divinæ gratiæ & liberi arbitrij materiam liberaliter se diffuderunt. Francisci Suarez quidem extollunt obedientiam: Sed quid de tota re auxiliorum censeat, satis ex opusculis ejus & libris ipsis de Gratia patet. Et ut insignem quam meretur, in Sedem Apostolicam, observantiam ostenderet, debuit sanè ter

admonitus, ut ferunt, corrigere quæ de confessione sacramentali perperam posita erant; nec postea liber ejus ijsdem maculis deformis in lucem exire.

Vrgent quoque Octavij Episcopi Colatini, quondam hic Nuntij, præceptum sub pœna excomm unicationis latæ sententiæ, ne alterutra pars alteram hæreseos aut ejus suspicione ausu temerario condemnare præsumeret: In quod ipsi iterùm sanè apertè impegisse videntur, cùm R^mum^ D. Iansenium hæreticis erroribus juxta Lutherum & Calvinum ponunt. & eum toto libro acerbè, si non crudeliter, dilacerãt.

Virum enim undique præclarissimum, ingenio sublimem, doctrinâ incomparabilem, pietate & amore divino flagrantissimum, moribus & totâ vitâ integerrimum, Episcopali dignitate fulgentem, tanquam scurram & nihili homoncionem, in scenam producunt, & traducunt in pompam; virum modestissimum vocant *Thrasonem*, sincerissimum & candidissimum, *impostorem*; submissè, & in humili S. Augustini officina ad unguem expolitæ animæ, ubique accusant, *arrogantiam*, *petulantiam*, *supercilium*; & adhuc mirantur, & eum infamant, quod veritus ne liber semicusus & informis ab adversarijs opprimeretur, si fama præcox eum vulgasset, domesticâ & secretâ Typographiâ cogitaverit excudere! Quàm prudenti & justo metu id agitaverit, tempestate suâ adversarij jam satis probant.

Et

Et hæc quidem ab illis, qui *infamiæ genus omne suo aspersum nomini, Christianæ charitatis igne, possunt, solentque concoquere.*

Ita inquiunt, *ast hæreseos labe commaculari eos, qui vitam & sanguinem Orthodoxæ religioni propagandæ consecrarunt, & implacabile bellum hæreticis indixerunt, enimvero id minime ferendum.*

Sed Iansenius hæreticos eos non appellat, sed quod Suarez de Vazquio, quod Bellarminus de eodem, Molina, Lessio, in Pelagij quosdam errores, non sponte sed imprudenter, dicit incidisse. Aliàs labores eorum pro Ecclesia communi Matre lubens in vivis agnovit Iansenius; modò cogitarent se non solos esse, & patienter sinerent alios etiam in parte aliqua Dominicæ vineæ talentum impendere; modò perpenderent, doctrinam ordinis sui non esse fidem Ecclesiæ, nec hanc à Molina, Lessio, Suario, Vazquio, Iansenio filijs suis, sed à Christo sponso dependere. Si murmur, etiam plebis, & Religiosorum diversi Ordinis attendere voluisset, plura fortasse potuisset addere.

Quod *hominem peste, morte inopinâ sublatum*, suggerunt: tantundem Gallis improperare possunt de S. Ludovico. Alij Iansenium miraculo tunc ablatum credunt, quando divinum illud AVGVSTINI Opus ad calcem perduxerat, cui absolvendo, se à Deo creatum, dicere solitus erat.

Vnde aliquot diebus ante morbum & mortem, cùm paucul æ lineol æ ducend æ superessent, domestici mirati sunt insolitam hilaritatem morum & vultus; cùm aliàs tranquillâ & perpetuâ severitate undique soleat esse compositus.

Sed *Hollandus* fuit, inquiunt, Iansenius. Adijcere etiam poterant, ex patria Adriani VI. Pont. Max. Ruardi Tapperi, Martini Dorpij, Cuneri Petri, Adami Sasboldi, Iac Iansonij, Iac. à Castro, Guil. Lindani, (quem Card. Baronius, *Non tantùm omnis generis litterarum eruditione clarissimum, verum etiam egregij Confessoris fidei nobilitatum insignibus* dicit: *Quippe qui exilia, proscriptiones, ærumnas incredibiles, ac mortes ferè frequentes inconcusso robore fidei causâ sustinuerit*) Casparis Barræi (qui fuit è primis S. Ignatij discipulis, & Xaverij per Indias comes individuus) Petri Canisij, & tot illustrium è Societate Iesu virorum conterraneus. Vt enim lucernæ clarius micant in tenebris densæ noctis, ut ignis antiperistasi frigoris vehementius inardescit; ita Religionis Catholicæ fervor in Hollandis & vicinis rebellibus Provincijs, hæreticorum ambitu magis accenditur & flammescit. Certè qui Iansenium noverunt, nihil illo fuisse dicunt fide constantius, charitate flagrantius, spe excelsius. Non dubitant, quin Dei gratiâ, in publico Theatro orbis, si occasio tulisset, cervices, & totum corpus pro fide Catholica laniandum animosissimè obtulisset, inter cruentas

carnifi-

carnificum manus tam impauidus, aut fortasse magis, quàm illi qui pessimo exemplo, tam incomparabilis & sanctissimi Episcopi fidem suspectandam orbi theatralibus suis disputationibus propinant. Vir etiam erat, tam viritatis amans, inconcussi animi, & firmi pectoris, ut Regibus & Principibus intrepidus auderet verum dicere, quibus hodie alij adulantur, aut rerum futilium & caducarum metu auriculas demittant, nec totum edicere audeant quod è Rep. & salute Principum esse sciunt.

Quantum ad doctrinam THESIVM & hæreses quæ objectantur Iansenio, debuissent auctores S. Augustinum cum Iansenio in eodem Parallelo juxta Lutherum & Calvinum componere. Nihil enim Iansenius à se dicit, sed omnia ex S. Augustino; & tantâ doctrinæ catenatione ac evidentiâ Augustini sensum esse ostendit, ut omnes qui tranquillâ mente ad lectionem accedunt, jurare pæne ausint, intimam S. Augustini mentem attigisse. Aut si adversarij negent, & viri sunt, calamum arripiant, catenam illam frangant, & aliorsum *S.* Doctoris sensum deducant.

Non est satis vocasse PSEVDO-AVGVSTINVM, restituant nobis verum pro mendaci, & ostendant se aliquot mensium spatio amplius in S. Augustino, quàm Iansenium annis XXII. profecisse. Sed non facient, & purgatiores apud eos, ut audivimus, non obscurè vident. Ideo S. Augustini mentionem & no-

men timent, maluntque ad Patrum vetuſtiorem tribunal, quando *Pelagianis nondum litigantibus*, ut ait Auguſtinus *lib.* 1. *contra Iul. cap.* 6. *ſecuriùs loquebantur*, cauſam totam deferre. Tentavit idem Iulianus, & tamen Apoſtolicæ Sedis ſententiâ, uni victori Auguſtino damnatus eſt.

Nulla igitur, nulla (reclamant alij) à capite ad calcem inſolentiſſimarum THESIVM, eſt Ianſenij hæreſis, niſi etiam (quod credere impium) ſit Auguſtini. Quæ enim ex Auguſtino adverſarij pro ſe rapiunt, obſcuri ferè quidam textus ſunt, quos ſibi obijcit & optimè explicat Ianſenius, ſi attendere vellent: id eſt, tela ſunt à Ianſenio jam fracta, quorum fragmina in eum languidâ manu regerunt.

Probationes deinde ex Scriptura ſacra, Concilijs, Patribus, Scholaſticis, quales & quàm perturbatæ? verba, ſententias, ſenſus contorquent, mutant, conturbant, ut Ianſenio valeant impingere. Vbi Auguſtinus dixit, *Verum eſt omnino omnes homines hoc poſſe, ſi velint*: ipſi reſcribunt, *Auguſtinum* ἐμφατικῶς *dixiſſe*, *omnes omnino poſſe ſi velint*. Bullæ Pij V. & Gregorij XIII. quæ incipit, *Ad futuram rei memoriam*, os detorquent, ut dicat, *Ad perpetuam rei memoriam*. & τὸ *perpetuam* litteris capitalibus ſcribunt; addentes, *propoſitiones illas, non duntaxat ad tempus fuiſſe prohibitas, ſed ad PERPETVAM rei memoriam* DAMNATAS, PROSCRIPTAS, ABOLITAS: ubi tamen in Bulla non habetur, *proſcribendi*, verbum,

ſed

ſed, *circumſcribendi*: nec *perpetuam*, ſed *futuram*.

Vocem *tamen*, eidem Bullæ perperam aſſutam, aiunt apud ſolum Vazquium reperiri; cùm Suarez etiam eam inſerat, & in explicatione mentis Pontificum, eâ ſe adjuvet.

Sed quia hoc Pontificium Diploma tanquam validum ſcutum, Ianſenio ſæpe & S. Auguſtino opponunt adverſarij, ſciant, Ianſenium interpretationem ejus á Vazquio, Bellarmino, & Toleto qui illud Lovanij ſub Gregorio XIII. publicavit, didiciſſe. Nec eam fortaſſe Suarez miraretur, ſi totam nati Diplomatis hiſtoriam perſpectam habuiſſet.

Michael enim Baius magnæ eruditionis, eximiæ pietatis ac modeſtiæ vir (quarum virtutum encomia à Patribus Tridentinis, quò à Rege Catholico miſſus fuerat Lovanium retulit) cùm videret, ut ipſe publicè faſſus eſt, apud hæreticos noſtri ævi, Theologiam Scholaſticam, cujus ipſe erat profeſſor, propter eloquentiæ ſordes & inuſitatam in veteri Eccleſia phraſim, abire in riſum & contemptum, ſtatuit eam ad ſacræ Scripturæ & SS. Patrum, præſertim S. Auguſtini ſtylum reducere. Hinc alij quidam, partim etiam in Baium æmulatione (ſic à majoribus accepimus) novitate offenſi, propoſitiones varias ex ſcriptis ejus cœperunt colligere, & acribus ac importunis Romæ ſollicitationibus damnationem earum extorquere. Ceſſit importunitati Pius

V. Pno-

V. Pontifex: ſed Spiritu ſancto ita Sedem illam dirigente, ut non in veterum Pontificum & S. Auguſtini doctrinam Cenſura impingeret. Nam rogatus etiam Pontifex, ut unicuique propoſitioni ſuam notam inureret, noluit; ſed ſufficere ad ſedandas Academiæ contentiones & turbas exiſtimavit, ſi omnes univerſim prohiberet, quia inter eas, quædam *hæreticæ*, aut *erroneæ*, aut *ſuſpectæ*, aut *temerariæ*, aut *ſcandaloſæ*, *& in pias aures offenſionem immittentes reſpectivè*, eſſent. Hinc quia non paucæ ex illis, totidem fere verbis olim à S. Auguſtino ſunt aſſertæ, eruditi pijque viri, & Toletus ipſe, narrante Vazquio, quaſdam propoſitiones veras eſſe exiſtimant, & ideo ſolùm prohibitas, quia inſolenti Scholaſticorum pulpitis loquendi more, ſcandalum & turbas cierent. Multos deinde ex ijs articulos à ſe aſſertos negavit Baius, ſed errore, aut malitiâ collectorum ſibi aſſcriptos.

Ex his patet, longe melius Ianſenium alioſque mereri de Sede Apoſtolica, qui articulos iſtos non invito Pio Pontifice, doctrinæ S. Auguſtini molliter applicant, quam eos qui S. Auguſtinum violente & obtorto collo ad quorundam articulorum aſperitatem alludunt.

Potuiſſet quoque Ianſenius telum aliud ex Romano armamentario, longe penetrabilius, quàm iſtud Baianum, adverſarijs obijcere.

Diploma nempe Sixti IV. adverſus Petrum

de Ri-

de Rivo Philosophum Lovaniensem, quo tanquam invicto, Facultas Theologica nuper usa in certamine Lessiano. Damnavit enim hanc propositionem Sixtus: *Quod ex inimpedibili per necessariam sequitur consequentiam, hoc inimpedibile est & necessarium*; quam Philosophus ille publicè coactus est abjurare. Quid autem aliud Lessiani dicunt (inquiebant Academici) quorum hoc est axioma: *Quando aliqua suppositio non est in nostra potestate, ut ea ponatur vel non ponatur, id quod per necessariam consequentiam ex ea sequitur, absolutè necessarium est?*

Cæteros omnes famosarum THESIUM mendos & errores colligere, longum foret ac difficile. Innumeri enim pœne sunt, & quo sæpius, aut plurium oculi eas inspiciunt, densiores & magis enormes maculas in ijs reperiunt. SS. Patrum verba perperam, decreta Conciliorum, quo non vadunt, per vim detorta; Iansenio quæ non cogitavit afficta, aliaque multa cum deformia, & viris illis indigna, ut nemo Catholicus & virtutum ipsorum amans, existimare possit ista sponte, sed nimiâ festinatione opprimendi Iansenium, perpetrata esse.

Videntur enim librum ejus carptim & celerrimè transcurrisse, ut hinc inde caperent quæ in speciem videbantur hæreticorum erroribus alludere: ac deinde ex Scripturis, aliter à se quàm ab Augustino intellectis, ex Concilijs, S. Patribus, Scholasticis, tanquã saxa utrâque manu ineruditè ad obterendum hostem accumulasse.

 Nam

Nam ecce in exemplum: aiunt Ianſenium cum Luthero & Calvino negare, *gratiam cooperari voluntati*, & tamen millies inculcat Ianſenius, utramque in opus bonum influere, ſed gratiæ cooperationem non eſſe pediſſequam voluntatis, ut in primo homine & Angelis; unde ſubtiliſſimè & præcisè loquendo, gratia operatur, quia operatio ab ea incipit, voluntas humana cooperatur, quia gratia eam ad ſimul operandum trahit. Scripturam iſtam, *Qui omnes homines vult ſalvos fieri*, ſœpe & valde urgent adverſus Ianſenium, cùm tamen non ignorent longè aliter, quàm ipſi diſſimulent accipi ab Auguſtino, & conſtanter eorum rejeciſſe interpretationem, quæ etiam fuit Maſſilienſium: ſufficiat nunc nobis unicus locus ex Epiſt. 107. *Manifeſtum eſt eos qui huic reſiſtunt tam perſpicuæ veritati, non intelligere omnino quâ locutione ſit dictum, quod omnes homines vult Deus ſalvos fieri, cùm tam multi ſalvi non fiant, &c.*

Sed mirum eſt, auſos eſſe etiam S. Proſperum in eandem trahere ſententiam, cùm apertiſſimè, non à Maſſilienſibus, hoſtibus ſuis capitaliſſimis, ſtet: verùm à Ianſenio & Magiſtro ſuo Auguſtino. *Vbi eſt illud*, inquit Epiſt: ad Ruffinum, *quod nobis quaſi contrarium, à non intelligentibus ſemper opponitur;* Quod Deus omnes homines vult ſalvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire? *Nunquid non ſunt de omnibus hominibus &c.* & illud, de ſolis electis propriè intelligi ibi alibique docet. Nec repugnant alia illa verba, quæ THE-

SIVM

SIVM conditores allegant. Fulgentius quoque discipulus alter Augustini: *Illud Apostolicum*, Qui vult omnes homines &c. *non sicut oportet*, Massilienses *intelligunt, qui hanc voluntatem, sicut in vasis misericordiæ, sic & in vasis iræ accipiendum existimant.*

Sententiam quoque Iansenij de pœnis parvulorum, sciunt esse S. Augustini, & utriusque Academię Belgicæ, cui è Lovaniensi Ex. Viri M. N. Guiliel. Fabricius, Ioan. Palud. Guil. Mercerus, Ægid. Baius, Ioan. VViggers, Henric. Rampen, Ioan. Schinckelius, Corn. Iansenius, F. Michael Pallud. E Duacensi Bartol. Petrus Lintrinsis, Iac. Pollet, Franc. Sylvius, Georgius Colvenerius nuper subscripserunt, & in utraq; Schola sæpè publicè cum S. Augustino defenditur. Breviter, Serenissime Princeps, THESES istæ ad supprimendam priorem AVGVSTINI Ianseniani dedicationem Celsit: Suæ dedicatæ, magnificis in limine promissis, si quis interiora aspexerit, non respondent. Clypeus Alcibiadis, sed inversus; superficies formosa: Sileni intus sunt. Viros Religiosos, prudentes & eruditos, cum luctu affirmantes audivimus: existimare se, infaustarum THESIVM conditores, *plus scandali vicinis hæreticis, & mali Ecclesiæ Catholicæ, isto uno libello conciliasse; quàm boni, omnibus P. Lessij libris, & quotquot ab ipsis hic, à condito Societ. Collegio conscripti sunt.*

Non est igitur, quod Cels. Suam judicij & electionis

 pœni-

pœniteat, quando Iansenium ad Cathedram nominavit Iprensem. Nemo è Belgio à centum fortè & amplius annis, omnes veri Episcopi, quas Paulus ad Timotheum & Titum describit, dotes propius in se expressit, nemo qui tantam apud omnes, qui noverant, sustinuit expectationem.

CENSVRA.

PRo Veritatis & Innocentiæ justâ defensione veritas manifestanda est, nec errores dissimulandi. In quem finem humilis & supplex Querimonia meritò in lucem mitti potest. Dat. Lovanij die 15. Aprilis 1641.

IACOBVS PONTANVS Sacræ Theol. Doctor, Apostolicus & Regius librorum Censor.

FINIS.